

2020ko Euskaraldiaren ikerketa

EMAITZA NAGUSIAK

Siadeco^x
ikerketa aplikatua

Berio pasealekua 11, 20018 Donostia

943 31 00 34

siadeco@siadeco.eus

1. Ikerketaren aurkezpena

2020ko Euskaraldia dinamika aztertu du Siadeco Ikerketa Elkartek, Eusko Jaurlaritzaren Kultura eta Hizkuntza Politika sailaren eta Nafarroako Gobernuaren Herritarrekiko Harremanetako departamentuaren enkarguz. Hiru ikerketa-ildo zehaztu dira eta horietako bakoitzaren helburuak bete eta azterketa osatzeko, hainbat teknika eta metodologia erabili dira.

1. IKERKETA-ILDOA: Euskaraldian parte hartu dutenei buruzko azterketa, norbanakoena eta entitateena.

Helburua: Euskal Herri mailan, Euskaraldian izena eman dutenen eta parte hartu dutenen zenbatekoak (norbanako zein entitate) eta haien ezaugarriak ezagutzea.

Informazio-iturriak:

- **2020ko Euskaraldiko izen-emateen datu-baseak, norbanakoena eta entitateena.**
Euskaraldiaren bigarren edizioan izena eman duten norbanakoen eta entitateen datu-oinarria erabili da unibertsoaren azterketa egiteko. Denera, 178.184 erregistroko datu-basea aztertu da norbanakoen kasuan, eta 8.309koa entitateenean.
- **Euskaraldiaren aurretik ikerketarako unibertsoa osatu nahi zutenek betetako galdetegia.**
Izen-emateen datu-baseekin batera, ikerketaren unibertsoa osatu nahi zuten norbanakoek Euskaraldiaren aurretik betetako galdetegia ere aztertu da, bereziki, Euskal Herri mailako norbanakoen hizkuntza-ezagutzari eta -erabilerari buruzko azterketa egiteko. Denera, 59.557 erantzun jaso dira.

2. IKERKETA-ILDOA: Parte-hartzaileen, norbanakoen zein entitateen, jardunari eta jardun horren eraginari buruzko azterketa.

Helburua: Euskaraldiko EAEko eta Nafarroako parte-hartzaileen, norbanakoen zein entitateen, jarduna nolako izan den eta jardun horrek parte-hartzaileen harreman-sarean zer-nolako eragina izan duen aztertzea.

Teknikak:

Teknika kuantitatiboak zein kualitatiboak erabili dira parte-hartzaileen jardunari eta eraginari buruzko azterketa egiteko.

— **Parte-hartzaileei inkesta.**

NORBANAKOAK

2020ko Euskaraldian ahobizi eta belarriprest izan direnei egin zaie inkesta, lagin adierazgarria erabilita. Denera, 2.800 inkesta egin dira: 2.000 Euskal Autonomia Erkidegoan; eta 800, aldiz, Nafarroan. Datuak lurraldearen arabera eta rolaren arabera aztertu dira. Dena den, generoaren arabera aldea antzeman direnean, horiek ere modu berezitan adierazi dira.

ENTITATEAK

Ariguneak sortu dituzten entitateei ere egin zaie inkesta, denera, 600: 400 EAEn; eta 200 Nafarroan. Lurraldearen eta entitate-motaren arabera aztertu dira datuak.

— **Eztabaida-taldeak**

NORBANAKOAK

Inkestaren bidez jasotako datu kuantitatiboak teknika kualitatiboekin uztartu dira. Horretarako, 11 eztabaida-talde egin dira: zortzi Euskal Autonomia Erkidegoan, eta hiru Nafarroan.

Hainbat aldagai gurutzatuta osatu dira: lurralde historikoa, rola, adin-tartea, gune soziolinguistikoa, eta kasu batzuetan, baita herriaren tamaina ere.

ENTITATEAK

Entitateekin ere egin dira eztabaida-taldeak. Denera, sei: lau EAEn, eta Nafarroan, bi. Kasu honetan, taldeak osatzerakoan bereziki erreparatu zaio entitate-motari.

— **Elkarrizketak**

NORBANAKOAK

2020ko Euskaraldian parte hartu duten norbanakoekin egindako eztabaida-taldeetan jasotako informazioan sakontzea izan dute helburu. Ahobizi zein belarriprestekin, denera, 45 elkarrizketa egin dira: 30 EAeko parte-hartzaileekin; eta beste 15, Nafarroakoekin.

ENTITATEAK

Entitateengana ere modu berean jo da. Bertako solaskideekin, beste 45 elkarrizketa egin dira: 30 EAEn eta 15 Nafarroan.

3. IKERKETA-ILDOA: Batzordeen eta prozesuen azterketa

Helburua: Batzordeen eta prozesuen azterketa egitea, arrakastatsuak izateko baldintzak bete dituzten prozesuen faktore baldintzatzaileak (aldekoak eta kontrakoak) identifikatu eta faktore horiek gainerako prozesuetara zabaltzeko bideak zehaztu ahal izateko.

Teknikak:

— **Inkesta.**

Euskal Autonomia Erkidegoko eta Nafarroako herri-batzorde guztiei eskaini zitzaizen aukera galdetegia betetzeko. Denera, 225 informazio-unitate ditugu. Hainbat kasutan eskualdeko datuak eskaini dira horietan, beraz, herri gehiago ordezkatzeko direla esan daiteke. Herri-batzorde guztien azterketa bateratua egin bada ere, EAEko eta Nafarroako batzordeen artean alde nabarmenik identifikatu bada, hala adierazi da.

— **Elkarrizketa sakonak.**

Galdetegietan emandako informazioarekin 25 herri-batzorde hautatu dira, elkarrizketa bidez baldintzatzaileak izan daitezkeen faktoreetan sakontzeko. Hainbat aldagai hartu dira kontuan, horretarako: baldintzatzaileak izan daitezkeen faktoreei buruz inkestan emandako erantzunak, lurraldea, herriaren tamaina edota errealitate soziolinguistikoa.

Teknika horiek guztiak baliatu dira Euskaraldiari buruzko informazioa jasotzeko, eta ondoren, gaiari buruz ezagutza izan dezaketen aditu eta informatzaile kualifikatuekin kontrastatu da. Denera, 20 informatzailek osatu dute panela.

Oinarrizko hiztegia

Ikerketan erabili diren zenbait terminoren ulermena errazte aldera, zenbait definizio bildu dira segidan.

Ahobizi: ulertzen duten guztiei euskaraz hitz egiten dieten lagunak dira.
(Euskaraldia, 2018)

Belarriprest: gutxienez euskaraz ulertzen duten kideak dira, gainontzekoei euskaraz aritzeko gonbidapena luzatzen dietenak.
(Euskaraldia, 2018)

Arigunea: Euskaraz lasai aritzeko guneak dira eta euskaraz hitz egiteko aukera berrmatzen dute uneoro, izan entitate barruan (barne ariguneak) edo izan entitateak herritarrekin duen

harremanean (kanpo ariguneak).
(Euskaraldia, 2020)

Herri-batzordeak: Euskaraldiaren herri-batzordea herrian, auzoan edota eskualdean Euskaraldia antolatzen duen taldea da.
(Euskaraldia, 2018)

Koordinazio orokorra: koordinazio orokorreko eragileek ariketaren oinarriak eta ekimen masiboaren kronograma zein komunikazio orokorra prestatzen dituzte.
(Euskaraldia, 2018)

Entitateak: Mota guztietako entitateek hartu ahal izango dute parte (erakunde publikoak, gizarte eragileak, enpresak, kooperatibak, kultur eta kirol elkarteak, eta abar), ariguneren bat badute. Entitate batek, era berean, egoitza edo establezimendu bat baino gehiago izan ditzakete.
(Euskaraldia, 2020)

Degurba sailkapena: DEGURBA edo urbanizazio-maila eremu baten izaera adierazten duen sailkapena da. Hiri multzoetan eta hiriguneetan bizi den tokiko biztanleriaren arabera oinarrituta, Tokiko Administrazio Unitateak hiru eremu motatan sailkatzen ditu:

- **Hiriguneak:** Biztanleria dentsitate handiko eremuak. Ziega jarraituan (baita diagonalean ere), gutxienez 1.500 biztanle bizi dira kilometro karratuko, eta 50.000 biztanle baino gehiago denera.
- **Bitarteko hirigunea:** Tarteko dentsitate eremuak. Ziega jarraituan, gutxienez 300 biztanle bizi dira kilometro karratuko, eta 5.000 biztanle baino gehiago denera.
- **Landa-eremua:** biztanle gutxiko eremuak.

(Eurostat, 2011)

Gune soziolinguistikoak: Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzak lau gune soziolinguistiko ezarri zituen biztanleriaren euskaldunen ehunekoaren arabera. Honako hau da banaketa:

- **Lehen gune soziolinguistikoa.** Biztanleriaren %20 baino gutxiago da euskalduna.
- **Bigarren gune soziolinguistikoa.** Biztanleriaren %20-50 bitartean da euskalduna.
- **Hirugarren gune soziolinguistikoa.** Biztanleriaren %50-80 bitartean da euskalduna.
- **Laugarren gune soziolinguistikoa.** Biztanleriaren %80 edo gehiago da euskalduna.

(VI. Mapa Soziolinguistikoa, 2016)

Etxeke hizkuntza: etxean maizen hitz egiten den hizkuntza
(Hizkuntza Politikarako Sailburuordetza, 2010:43)

Lehen hizkuntza: Hautzaroen lehenbizi ikasitako hizkuntza, gero erabiltzen jarraitu dena.
(Hizkuntza Politikarako Sailburuordetza, 2010:35)

Hizkuntza-gaitasuna: Hiztun batek hizkuntzaz duen ezagutza-maila. Gaitasun horren bidez, perpausak sortzeko eta ulertzeko gai da hiztuna, baita perpaus bat gramatikala den edo ez den ebazteko ere.
(Hizkuntza Politikarako Sailburuordetza, 2010:49)

Hizkuntza-jokabidea: hizkuntza-hautua.
(Euskaraldia, 2018)

Hizkuntza gaitasun erlatiboa: Elebidunak hiru multzotan bereiz daitezke, euskaraz edo erdaraz hitz egiteko daukaten erraztasun handiagoaren edo txikiagoaren arabera.

- Euskal elebidunak, euskaraz erdaraz baino errazago moldatzen direnak.
- Elebidun orekatuak, berdin moldatzen direnak euskaraz zein erdaraz.
- Erdal elebidunak, erdaraz hobeto moldatzen direnak euskaraz baino. 11.
(*Hizkuntza Politikarako Sailburuordetza, 2013:25*).

Euskalduna (elebiduna): euskara ondo edo nahiko ondo ulertzeko eta hitz egiteko gai da.
(*VI. Inkesta soziolinguistikoa, 2016*).

Euskaldun hartzailea edo ia-euskalduna: ez da euskaraz ondo edo nahiko ondo hitz egiteko gai. Hala ere, badu euskararen nolabaiteko ezagutza. Zehazki, multzo honetan sartzen da honako baldintza hauetakoren bat gutxienez betetzen duena:

- Euskaraz "zertxobait" ulertzeko eta hitz egiteko gai da.
- Euskaraz "ondo" edo "nahiko ondo" ulertzeko gai da.

(*IV. Inkesta soziolinguistikoa, 2016*).

2. Norbanakoak

A) PARTE-HARTZEA

1) 2018ko parte-hartzearekiko, izen-emate kopurua jaitsi da. Baina parte hartzaileak erakartzen ere jakin du Euskaraldiak

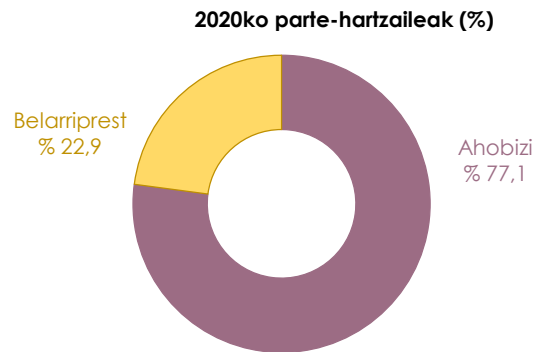
Euskal Herri osoan, denera, 178.184 norbanakok parte hartu dute Euskaraldiaren bigarren edizioan; 2018an baino ia 47.000 gutxiago. Nafarroan jaitsi da gutxien izen-emate kopurua; Iparraldean, aldiz, gehien. Rolaren arabera, ahobizien % 16,1 gutxiago izan dira, eta belarripresten herena gutxiago. Dena den, erakartzen ere jakin du: bostetik batek lehen aldiz eman du izena Euskaraldian EAEn eta Nafarroan; belarripresten artean, lehen aldiz izena eman dutenak gehiago izan dira.

Ahobizien nagusitasuna berretsi bakarrik ez, handitu ere egin da bigarren edizioan. Proporzioan gehiago izan dira lurralde guztietan, baina bereziki Gipuzkoan, ariketak indar handiena duen probintzian. Gipuzkoa da ahobizi gehien ematen dituen lurraldea; Arabak eta Bizkaia ekarpen handiagoa egiten diete belarriprestei.

2018ko eta 2020ko Euskaraldiko parte-hartzaileak, lurraldearen eta rolaren arabera alderatuta

		Ahobizi		Belarriprest		Guztira		Aldea 2018-2020
		2018	2020	2018	2020	2018	2020	
Araba	Kop.	12.896	10.264	7.383	4.793	20.279	15.057	-5.222
	%	7,9%	7,5%	12,1%	11,7%	9,0	8,5	-25,8
Gipuzkoa	Kop.	75.716	64.214	20.806	13.886	96.522	78.100	-18.422
	%	46,2%	46,8%	34,0%	34,0%	42,9	43,8	-19,1
Nafarroa	Kop.	16.007	14.948	6.327	4.591	22.334	19.539	-2.795
	%	9,8%	10,9%	10,3%	11,2%	9,9	11,0	-12,5
Bizkaia	Kop.	55.025	44.842	25.011	16.385	80.036	61.227	-18.809
	%	33,6%	32,6%	40,8%	40,1%	35,5	34,4	-23,5
Lapurdi	Kop.	3.030	2.064	1.357	742	4.387	2.806	-1.581
	%	1,8%	1,5%	2,2%	1,8%	1,9	1,6	-36,0
Nafarroa Beherea	Kop.	1.065	633	286	141	1.351	774	-577
	%	0,6%	0,5%	0,5%	0,3%	0,6	0,4	-42,7
Zuberoa	Kop.	188	137	57	42	245	179	-66
	%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1	0,1	-26,9
Diaspora	Kop.	0	246	0	256	0	502	502
	%	0,0%	0,2%	0,0%	0,6%	0,0	0,3	100,0
Guztira	Kop.	163.927	137.348	61.227	40.836	225.154	178.184	-46.970
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100	100,0	-20,9

Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

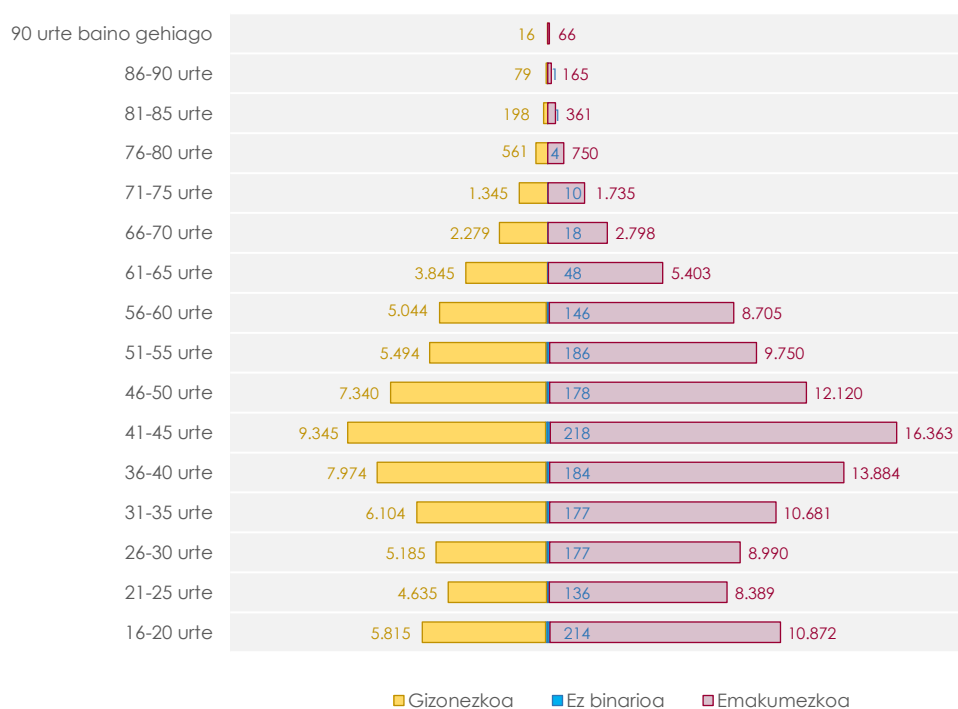
Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

- **Ahobizi izandako belarriprestak, bigarren edizioan.** Belarriprest euskaldun osoen gorakada txikia antzematen da. 2020an belarriprest rola hartu duten bostetik batek dio 2018ko edizioarekin alderatuta rola aldatu duela, beraz, ahobizi izatetik belarriprest izatera igaro dela.
- **Belarriprest rola, gutxietsiagoa.** Parte-hartzaileen herenak dio ahobizi izatea zailagoa dela belarriprest izatea baino. Nagusitasuna, aldiz, ahobizi rolak dauka. Horren aurrean, beste irakurketa bat ere azaleratu dute batzuk: rolaren hautaketa rol bakoitzak transmititzen duen irudiarekin edo ideiarekin lotu dute, eta diote belarriprest txapa daramana ez dela guztiz euskalduna. Txapa, beraz, komunitate bateko kide sentiarazteko modua da batzuentzat, euskalduna zarela erakustekoa.

2) 30-44 urteko emakumea da profil ohikoena

30 eta 44 urte bitarteko emakumezkoak dira profil nagusia Euskaraldian. Hala ere, gazteagoen pisua esanguratsua da, bereziki, adin horietan hizkuntza-gaitasuna altuagoa den lekuetan: Iparraldeko, Nafarroako eta Arabako hainbat eskualdetan, hain zuzen. Oro har, emakumezkoen eta gizonezkoen aldeak txikiagoak dira 60 urtetik gora. Bestalde, Nafarroan nabarmena da gazteenen artean emakumezkoak gizonezkoen bikoitza direla.

2020ko Euskaraldiko parte-hartzaileak adinaren eta generoaren arabera (%)

Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

3) Unibertso potentzialarekiko parte-hartzeak behera egin du. Gipuzkoan eta Nafarroan izan du arrakasta gehien

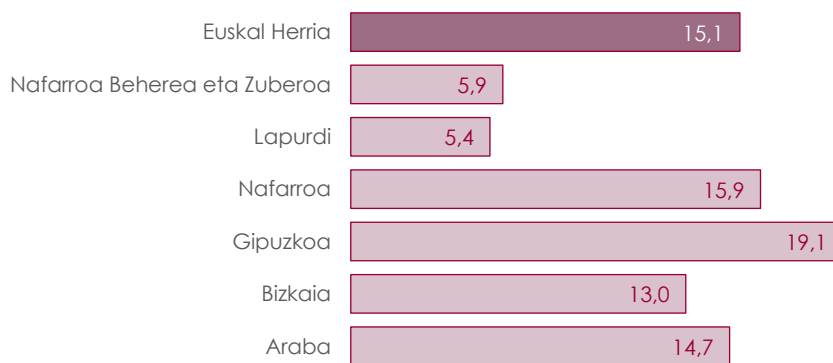
Parte hartzeko baldintzak gutxienez 16 urte edukitzea eta euskara ulertzeko gai izatea zirela kontuan hartuta, Euskal Herrian izena emateko aukera zeukatenen % 15,1ek egin zuen. 2018ko edizioan %19,1ekoa izan zen unibertso potentzialarekiko parte-hartzea. Gipuzkoa eta Nafarroa dira izena eman dezaketen euskaldun eta euskaldun hartzailen artean arrakasta-maila handiena dutenak –izena eman zezaketenen ehunekoa bertan izan da altuena–.

2020ko eta 2018ko Euskaraldiko parte-hartzaileak unibertso potentzialarekiko

Euskaraldiaren urtea	Unibertso potentziala (euskaldunak + ia euskaldunak)	Izen-emate kopurua (Diaspora kenduta)	Izen-ematea unibertso potentzialarekiko (%)
2020	1.175.931	177.575	15,1
2018	1.175.931	225.154	19,1

Iturria: Inkesta soziolinguistikoa, 2016, eta Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

2020ko Euskaraldiko parte-hartzaileak unibertso potentzialarekiko, lurraldearen arabera (%)

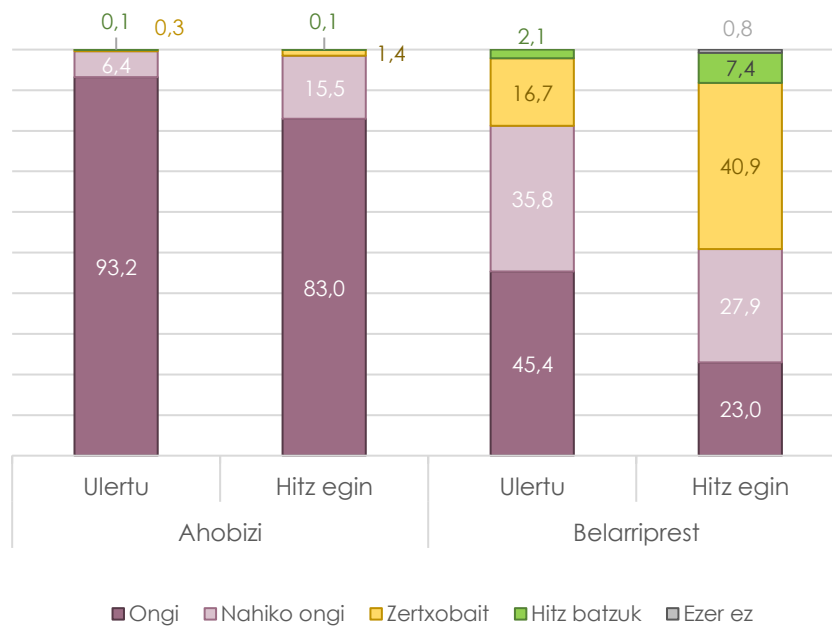

Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

4) Belarripresten erdiek ez dute euskaraz ongi hitz egiten

Euskaraldiko parte hartzaileen euskararen ezagutza-mailan alde handia dago rolaeren arabera. Ia ahobizi guztiek hitz egiten dute ongi edo oso ongi euskaraz (% 98,5). Belarripresten artean, aldiz, erdiek ez dute ongi hitz egiten. Areago, belarripresten ia % 20k zertxobait edo hitz batzuk besterik ez ditu ulertzen euskaraz.

2020ko Euskaraldiko parte-hartzaileen euskara gaitasuna, rolaeren arabera (%)

Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

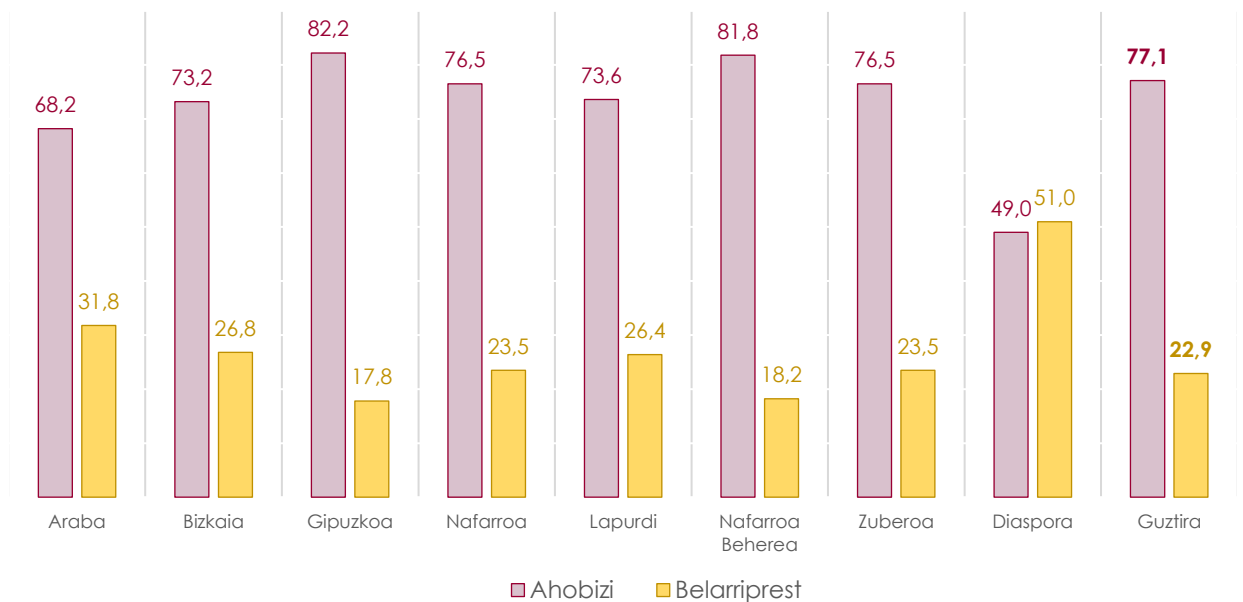
- **Hizkuntza-gaitasuna, oraindik presente.** Rolak hizkuntza-jokabideekin lotzeko saiakera berezia egin da 2020ko Euskaraldian, baina askok oraindik hizkuntza-gaitasunarekin lotzen dituzte. Ahobizi rola hautatzeko joera handiagoa dute euskal elebidunek eta lehen hizkuntza euskara dutenek, eta gaztelania dute lehen hizkuntza belarripresten gehiengoak – EAEn bi heren dira, eta Nafarroan hiru laurdenetik gertuago daude –. Hortaz, joera oraindik ere hor dago: euskaraz ongi moldatzen denak ahobizi rola hartzen du; eta zailtasun gehiago duena, aldiz, belarriprest da.

Dena den, badirudi hainbat tokitan hizkuntza-jokabidea ere oso presente egon dela rola hautatzerakoan: Araban zein Nafarroan ahobizien herenak baino gehiagok errazago egiten du erdaraz euskaraz baino; eta EAEko 4. guneko soziolinguistikokoan, belarripresten % 40k errazago egiten dute euskaraz.

5) Inguru euskaldunenek sortzen dituzte ahobizi gehien; hiriguneek, aldiz, belarriprestak

Gero eta euskaldunagoa, orduan eta ahobiziagoa da norbanakoa: zenbat eta herri euskaldunagoa, orduan eta altuagoa da ahobizien proportzioa. Baita adinari dagokionean ere: adinean gora egin ahala, gaitasuna jaitsi egiten da, eta belarripresten proportzioa ere gora doa; edo beste modu batera esanda, gero eta gazteagoa, euskaldunagoa eta beraz, ahobiziagoa.

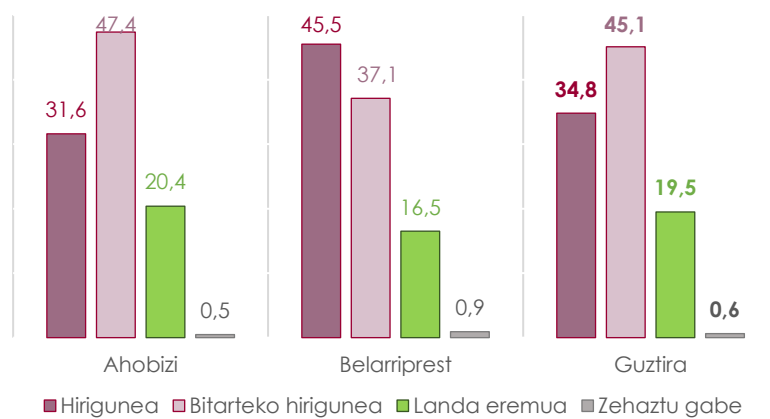
2020ko Euskaraldiko parte-hartzaileak lurraldeka, rol bakoitzaren proportzioaren arabera (%)

Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

Bitarteko hiriguneetatik, eta bereziki, Gipuzkoako herrietatik edaten du, batez ere, ahobizien kopuru osoak. Belarripresten kopuruari, aldiz, hiriguneak eta Arabak eta Bizkaiak egiten diote ekarpen handiena. Hain zuzen, 2018arekin alderatuta, horietan aktibatuta dira norbanako gutxiago 2020an: hiriguneetan eta Araban.

2020ko Euskaraldiko parte-hartzaileak urbanizazio-mailaren arabera (%)

Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

B) JARDUNA ETA ERAGINA

6) Txapak eragina izan du

Txaparen eragina, ukaezina da. Ingurukoek eurekin euskaraz egin dezaketela adierazteko erabiltzen du gehiengoak. Nafarroan altuagoa da portzentajea, eta adierazi dezake identifikatzeko behar handiagoa dagoela bertan, euskal komunitatea sortzearena. Ildo horretatik, nahiz eta askok onartu ez dutela behar beste erabili, oso eragin potentea aitortzen diote: besteek euskaraz egin zaitzaten balio du, bereziki.

- **Ahobiziak izan dira txapa gehiago jantzi dutenak, rol bakoitzari ezarritako konpromisoen betetze-maila altuagoa dutenak eta ondorioz, euskara gehiago egin edota entzun dutenak.** Ahobiziek gehiago erabili dute txapa belarriprestek baino, eta konpromisoen betetze-maila ere ildo beretik doa, baita euskararen erabilera ere. Hortaz, badirudi lotuta doala: txapa gehiago eramateak konpromisoak betetzea dakar, eta euskara gehiago egin eta entzutea. Hiru faktoreak baxuagoak dira belarriprestetan ahobizietan baino.

7) Ezezagunekin eta kalean antzeman da aldaketa handiena

Euskaraz ulertzen dutenekin euskaraz egiteko jokabidea da Euskaraldian zehar gehien zabaldu dena, eta lehen hitza euskaraz egiteko ohitura ere askok hartu dute; hain zuzen, horiek biak izan dira parte-hartzaileentzat errazena. Rolak ezarritako jokabideei jarraituz, ahobiziak bereziki animatu dira elkarrizketa elebidunak izatera, baina belarriprestek, aldiz, gutxiago eskatu dute euskaraz egin diezaieten. Dena den, zailena izan da lehen erdaraz ziren elkarrizketak euskaraz edo ele bitan izatea.

- **Euskaraldian zehar euskararen erabilerak gora egiten du, eta behera ondoren.** Dena den, 2020an ohitura batzuk aldatzea lortu dute batzuk, baina 2018an eragina handiagoa izan omen zen: "txip" aldaketa bat ekarri omen zuen lehen edizioak. Oro har, Gipuzkoan izan da aldaketarik handiena, gune euskaldunenetan eta belarriprestetan; aldaketa sakonena Bizkaiko belarriprestek sumatu dute.

8) COVID-19ak Euskaraldiaren giroan eragin du bereziki parte-hartzaileen iritziz

COVID-19aren pandemia bete-betean egin zen Euskaraldiaren bigarren edizioa. Ariketa sozialean izan duen eragina begien bistakoa da, eta hala berretsi dute parte-hartzaileek ere. Haien ustez, giroan eragin du gehien. COVID-19ari aurre egiteko neurriek sozializazioa mugatu dute, eta sozializaziorik gabe, askorentzat ez dago ariketa sozialik.

3. Entitateak

A) PARTE-HARTZEA

1) 8.000 egoitza baino gehiagok izena eman dute Euskaraldian

Bakarkako ariketa bakarrik ez, ariketa kolektiborako gonbita egin dute 2020ko Euskaraldia ekimenaren antolatzaileek. Horretarako, *arigune* kontzeptua sortu dute, eta *ariguneak* sortu dituzten entitateek eman dute izena ariketan. Euskal Herri osoan, denera, 8.309 egoitzek – entitate batzuk herri batean baino gehiagotan dute egoitza – eman dute izena. Gipuzkoa da egoitza kopuru altuena izan duen probintzia (3.798 egoitza), eta jarraian dago Bizkaia (2.854 egoitza).

Euskaraldian izena eman duten entitateen egoitza kopurua, lurraldearen arabera

Lurraldea	Egoitza kop.	%
Gipuzkoa	3.798	45,7
Bizkaia	2.853	34,3
Nafarroa	696	8,4
Araba	527	6,3
Nafarroa Beherea	260	3,1
Lapurdi	165	2,0
Zuberoa	10	0,1
Guztira	8.309	100,0

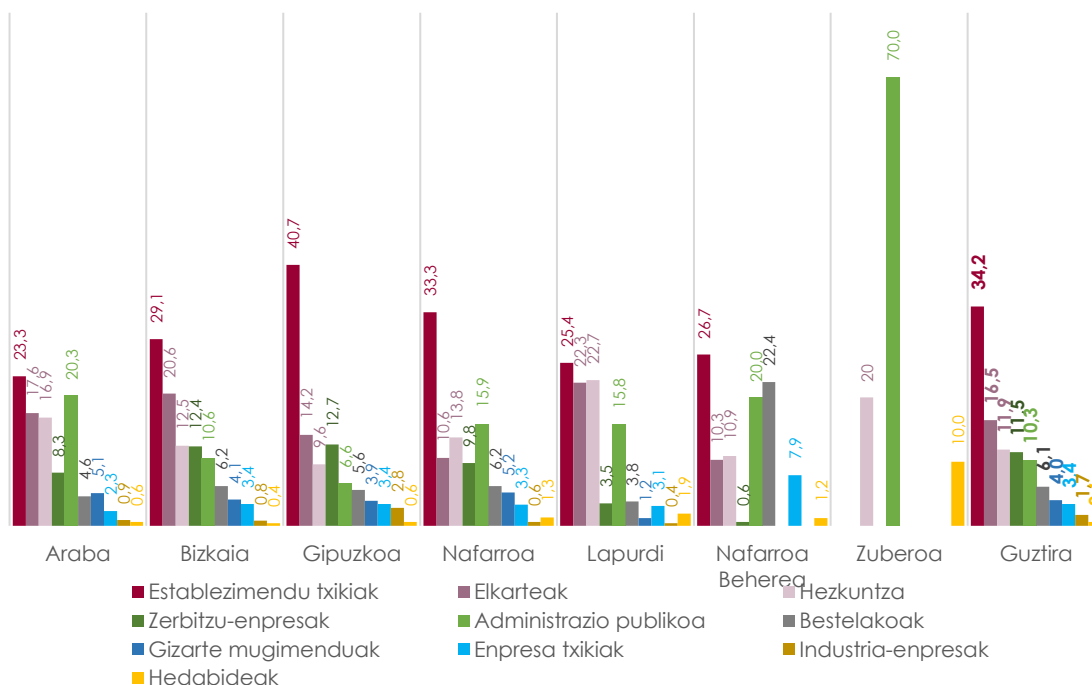
Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

2) Inguru euskaldunetan zerbitzu txikien parte-hartzea handiagoa izan da

Zenbat eta euskaldunagoa izan ingurua, orduan eta pisu handiagoa eduki du zerbitzu txikien parte harteak. Aldiz, zenbat eta erdaldunagoa izan ingurua, orduan eta pisu handiagoa hartu dute hezkuntza arloko egoitzek —Araban edo Nafarroako eremu misto eta ez euskaldunean, edo Lapurdin, adibidez—. Nafarroako inguru euskaldunenetan eta Zuberoan, aldiz, administrazio publikoaren —udal txikien— pisua oso altua da.

- **Gipuzkoako herri euskaldunetako eta nahiko euskaldunetako zerbitzu establezimendu txikietan lortu du Euskaraldiak hedadurarik handiena.** Horiek erakartzeko, tokian tokiko herri batzordeen lana garrantzi handikoa izan da. Entitate horiek kanpo ariguneak sortu dituzte, batez ere, eta ondo ulertu dute ariketak planteatutakoa. Nolanahi ere, euskararen aldeko konpromisoa adieraztea izan da, haientzat, arrazoi edo motibazioz handiena.
- **Euskararen aldeko konpromisoa adierazteak pisu handia eduki du ariguneak sortzeko arazoien artean, erabilera handitzeak baino gehiago.** Konpromisoa adierazteak gune euskaldunetan hartu du garrantzi handiagoo; aldiz, erabilera handitzeak erdaldunetan. Entitate-motaren arabera, erabilera areagotzeak industrian izan du garrantzi handiagoo.

Euskaraldian izena eman duten entitateen egoitzak, entitate-motaren eta lurraldearen arabera (%)

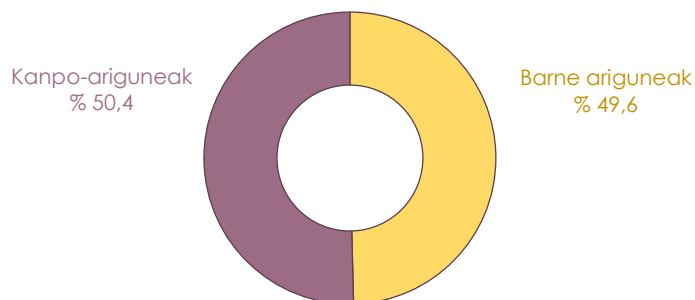

Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

3) 24.000 arigune sortu dira, eta arigune-motaren arabeko banaketa orekatua da

2020ko Euskaraldian izena eman duten entitateek, denera, 24.363 arigune sortu dituzte; horietatik, 12.288 kanpo-ariguneak izan dira (% 50,4), eta 12.075, aldiz, barne-ariguneak (% 49,6).

Euskaraldian izena eman duten entitateek sortutako ariguneak motaren arabera (%)

Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

Euskaraldian izena eman duten entitateek sortutako arigune-motak, lurraldearen arabera (%)

	Barne- ariguneak	Kanpo- ariguneak	Guztira	
	%	%	Kop	%
Araba	51,4	48,6	1.466	100,0
Bizkaia	48,0	52,0	8.087	100,0
Gipuzkoa	50,5	49,5	11.942	100,0
Nafarroa	47,2	52,8	1.974	100,0
Lapurdi	56,8	43,2	570	100,0
Nafarroa Beherea	46,2	53,8	312	100,0
Zuberoa	33,3	66,7	12	100,0
Guztira	12.075	12.288	24.363	100,0
	49,6	50,4		

Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua

Entitateek sortutako arigune kopurua eskualdeka banatura, nabarmentzekoa da hiriguneek hartzen duten pisua. Bilbo Handian eta Donostialdean ariguneen herena sortu da. EAetik kanpo, Iruñerria (714 arigune, % 2,9) eta Baztan-Bidasoa (503, % 2,1) daude arigune gehien sortu dituzten hamabost eskualdeen artean.

Euskaraldian izena eman duten entitateek sortu dituzten arigune kopuru handieneko 15 eskualdeak.

Eskualdea	Kop.	%
Bilbo Handia	4.524	18,6
Donostialdea	3.533	14,5
Urola-Kostaldea	2.228	9,1
Goierri	1.876	7,7
Debagoiena	1.645	6,8
Durungaldea	1.051	4,3
Debarrena	1.107	4,5
Tolosaldea	1.192	4,9
Arabako Lautada	849	3,5
Gernika-Bermeo	687	2,8
Iruñerria	714	2,9
Arrati Nerbioi	507	2,1
Baztan-Bidasoa	503	2,1
Kantauri Arabarra	508	2,1
Plentzia-Mungia	449	1,8

Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

- **Entitatearen jarduna inguru baina erabakigarriagoa izan da, sortutako arigune-motari dagokionez.** Barne ariguneak industrian, hezkuntzan edo elkarteetan sortu dira batez ere; kanpo ariguneak zerbitzuetan —zer arigune mota sortu duten ez dakitenean pisua ere altua da zerbitzuetan. Herri batzordeen “presioa”ren eraginez izena eman izana egon daiteke horren atzean—. Bi arigune motak sortu dituztenean pisua administrazio publikoan nabarmentzen da, eta inguruaren ezaugarriari erreparatuz, gune euskaldunetan.
- **Kanpo arigunea sortzea errazagoa iruditu zaie, eta barne ariguneak lanketa sakonagoa behar izan du.** Kasu horretan garrantzi handia eman diote espazio fisikoari, ikusgarritasunari. Barne arigunea sortu duten entitateetan hausnarketa eta kontzientziazte lan handiagoa egin dutela antzematen da. Zailagoa izan da ariketa ulertzea, ahalegin handiagoa eskatu du, eta, gainera, ikusgarritasun txikiagoa lortu dute barne ariguneek.

B) JARDUNA ETA ERAGINA

4) Inguruaren eragina nabaritu da ariketa gauzatzeko orduan

Inguru euskaldunetan barne arigunearen ariketa errazago egin dute —barne baldintza egokiagoak dituzte, oro har, inguru erdaldunetan baino—; kanpo arigunearena, aldiz, erdaldunetan —Euskaldunen aurrean belarriprest rola jokatzeko errazagoa izan daiteke, erdarazko erabilera-ohiturak dituen entitatean hizkuntza-dinamikak aldatzea baino—. Esanguratsua da elkarrizketa elebidunak edukitzea errazagoa iruditu zaiela gune erdaldunetan euskaldunetan baino

5) Orokorrean, Euskaraldian eragin bat lortzen da, baina Euskaraldiaren ondoren lehengo ohituretara itzultzeko joera ere handia da

Euskaraldian zehar igoera bat dago euskararen erabileran, eta jaitsiera bat ondoren, baina ez igoeraren parekoa. Eraginik handiena ariguneetako kideen artean antzematen da —erabilera-mailarik handiena ere egoera horretan dago—, baina gainontzeko harremanetan ere islatu da: ariguneetatik kanpoko entitateko kideekin zein entitatekoak ez direnekin.

- **Euskaraldia ariketak herri nahiko euskaldunetako administrazioan eta zerbitzuetan izan du inpakturik handiena eta iraunkorrena.** EAEko industriako entitateetan eta Nafarroako enpresa pribatuetan Euskaraldian zehar antzeman da eragina, baina atzera bueltatzeko joera handia izan da ondoren. Bestela ere euskara nagusi delako Euskaraldiaren eraginik nabaritu ez duten entitateak inguru euskaldunetako gizarte mugimenduak eta ikastetxeak dira, batez ere.

6) Ez diote dena COVID-19ari egozten

2018ko edizioaren eragina azpimarratu dute bi edizioetan parte hartu dutenetako batzuek. Orduan izan zela aldaketarik handiena, eta neurri batean eutsi egiten diotela oraindik. Hori horrela, 2020ko edizioaren inpaktua mugatuagoa izan dela.

- **2018ko edizioaren eragina azpimarratu dute bi edizioetan parte hartu dutenetako batzuek.** Orduan izan zela aldaketarik handiena, eta neurri batean eutsi egiten diotela oraindik. Hori horrela, 2020ko edizioaren inpaktua mugatuagoa izan dela.
- **Ariguneen ariketak denbora gehiago behar du.** Batez ere barne ariguneak sortu dituzten hainbat entitatetan adierazi dute aurreko edizioan bezala jokatu dutela, ahobizi eta belarriprest roletan oinarrituz Euskaraldiko jarduna; rolek lortu dutela erreferentzialtasun bat, arigunearen figurak oraindik lortu ez duena.

4. Herri-batzordeak

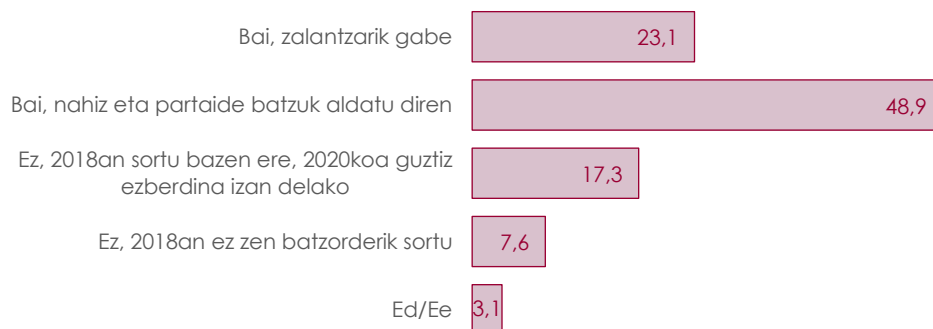
1) 350 herri-batzorde aritu dira 2020ko Euskaraldian lanean

Oinarri komunak Euskaraldiaren koordinazio orokorrak jartzen baditu ere, ariketa soziala tokiko testuingurura egokitzeko proposamena egiten dute. Tokian toki antolatzeko ardura dute, hain zuzen, herri-batzordeek; hau da, eskualde, herri edo auzoetako eragileek, erakunde publikoek zein herritar norbanakoek elkarrekin sortutako lantaldeek. Denera, ia 350 herri-batzordek eman dute izena 2020ko Euskaraldian.

2) Jarraipenak izan dira 2020ko herri-batzorde gehienak

2018ko Euskaraldirako sortutako taldeen jarraipenak izan dira 2020ko edizioko herri-batzorde gehienak —nahiz eta kasu askotan aldaketak izan diren—. Horietako batzuk, dagoeneko sortuta zeuden euskara talde edo batzordeetatik abiatu dira.

2020ko herri-batzordea, 2018koaren jarraipena kontsideratzen den ala ez (%)

Iturria: Siadeco, 2021.

- **Batzordeetako batzuk aurrerapen handiarekin hasi dira lanean**, kasu batzuetan ia etenik egin gabe, edo 2019ko udazkenean, urtebeteko aurrerapenarekin. Aurrera begira ere, euskararen erabilera sustatzen jarraitzeko talde egonkorra izan daitekeela uste dute batzuek.
- **Batzorde gehienak txikiak izan dira, 10 kidetik beherakoak** —Nafarroan EAEn baino are txikiagoak izan dira taldeak— Horrekin lotuta, oso gutxi izan dira azpitaldeak sortu dituztenak. 2018ko edizioan baino jende gutxiago aritu da, oro har, herri-batzordeetan. Kopuruaz harago, orduan baino eskasago ibili dira motibazioz eta ilusioz ere.

3) Iniziatiba orekatua izan da, eta elkarlanaren balorazioa, positiboa

Iniziatiba instituzionala eta soziala eduki dutenen arteko banaketa orekatua izan da. Nafarroan EAEn baino altuagoa da herritar euskaltzaleen ekimenez sortu diren herri-batzordeen pisua. Elkarlanaren inguruko balorazioa positiboa da, oro har. Nolanahi ere, EAEn positiboagoa izan da Nafarroan baino. Elkarlanaz eta lan-dedikazioaz, gainera, ez zaie iruditzen 2018ko edizioan baino okerrago aritu direnik.

- **Udal ordezkariak eduki dute batzorde gehienek, herritar euskaltzaleekin eta euskalgintzako eragileekin batera.** Alabaina, euskalgintzakoak ez diren eragile sozialen ordezkariak txikia izan da. Gazteen, gizonezkoen, euskaldun hartzailen, Euskal Herritik kanpokoek eta enpresa-ekimen pribatuetako ordezkarien parte-hartze handiago bat faltan sumatu dute.
- **Dinamizatzaile liberatuen eta euskara elkarte edo taldeetako langileen presentzia nabarmenagoa da EAEko herri-batzordeetan** Nafarroakoetan baino. Nolanahi ere, herritar boluntarioen lana funtsezkoa izan da gehien-gehienetan.

Herri-batzordearen zenbait alderdiren batez besteko balorazioa funtzionamenduarekiko eta eraginkortasunarekiko (%)

Barne-komunikazioa	7,0
Dinamizatzailearen rola	6,8
Bileren eraginkortasuna	6,8
Batzordekideen arteko koordinazioa	6,7
Batzordekideen/eragileen inplikazioa	6,5
Eragile sozial eta instituzionalen arteko elkarlana	6,0
Eragile ezberdinen arteko funtzio banaketa	5,7

Iturria: Siadeco, 2021.

4) Ekintzak antolatzena bideratu da aurrekontuen gehiengoa

Batzorde gehienek tokian tokiko erakunde publikoetatik jaso dute finantziarioa —Nafarroan are nabarmenago, EAEn baino—, eta udal azpiegiturak erabili dituzte, bilerak egiteko edo bulego-lanetarako. Toki administrazioek bideratu dituzten baliabideekiko onespenez-maila altua da.

- **Aurrekontuak ekintzak antolatzena bideratu dituzte, baliabide pertsonal eta teknikoetara baino gehiago** —auzo eta herri txikietan, eta herri txikiez osatutako eskualdeetan, batez ere—. Finantziario-mailan baino gehiago, aurrekontuen exekuzioan eragin du COVID-19aren pandemiak, ekintzak antolatzerakoan osasun-neurriek ezarritako mugen ondorioz.

Baliabide ekonomikoak zertara bideratu diren (%)¹.

	%
Aurrekontu osoa ekintzetara bideratu dute (%100)	57,1
Aurrekontuaren erdia baino gehiago ekintzetara bideratu dute (%55 edo gehiago)	5,6
Aurrekontuaren erdia ekintzetara eta erdia baliabide pertsonal/teknikoetara bideratu dute	8,7
Aurrekontuaren erdia baino gehiago baliabide pertsonal/teknikoetara bideratu dute (%51-%75 artean)	13,5
Aurrekontua nagusiki baliabide pertsonal/teknikoetara bideratu dute	15,1
Guztira	100,0

Iturria: Siadeco, 2021.

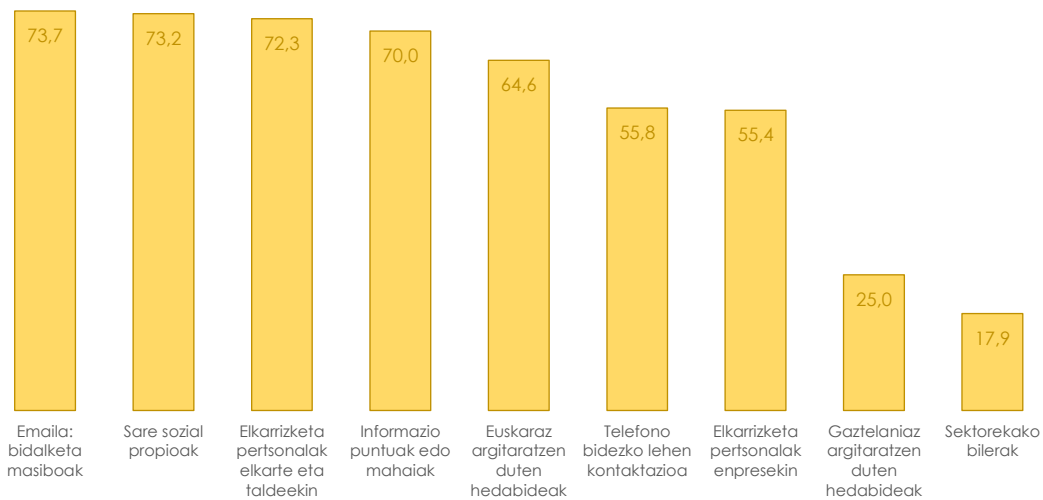
¹ 225 erregistrotatik 126k eman du Euskaraldia antolatzeko baliabide ekonomikoak berri (% 56,0). 62k ez dute zehaztu, eta 29k esan dute ez dutela baliabide ekonomikorik izan. Gainontzeko 8ek onartu dute baliabide ekonomikoak izan dituztela, eta nahiz eta ez dituzten zehaztu, horien inguruko azalpenen bat eman dute.

5) Harreman zuzenarekin lotutako komunikazio-kanalak izan dira eraginkorrenak

Harreman zuzenarekin lotutako komunikazio-kanalak izan dira eraginkorrenak: elkarrizketa pertsonalak eta informazio-puntuak eta mahaiaik. Euskaraldia ekimen orokorra herrira ekartzeko funtzioari dagokionez, txapak banatzeko puntua jarri izanarekin lotzen dute gehienek. Asko dira, halaber, euskarri orokorrak herrira egokitu eta merchandising-a eta banderatzokak saldu dituztenak.

- **Tokian tokiko merkataritza eta ostalaritza establezimenduetara iritsi dira gehien,** industriara eta enpresa handietara baino gehiago. Nafarroan bereziki altua da erakunde publikoen mendeko elkarte eta sozietateetan lortu den irismen-maila.

Norbanakoei zein entitateei Euskaraldiaz informatzeko eta haiekin harremanetan jartzeko erabilitako kanalak (%)

Iturria: Siadeco, 2021.